

Autor: Keno Verseck

Maďarské ultrapravicové extrémistické hnutí Jobbik si i přes celkovou ignoraci ze strany místních médií zformovalo až překvapivě dobře vyvinutou a soběstačnou internetovou síť. Poslední výzkumy navíc prokázaly, že běžný příznivec tohoto hnutí nespadá do kategorie „sociálně deprivovaných osob,“ jak zhusta tvrdili mnozí znalci.

Vůdce maďarských ultrapravicových extrémistů jen zřídka pronáší své názory tak otevřeně jako nyní. V sobotu 21. ledna se totiž před několika tisícovkami svých příznivců shromážděných v budapeštském centru Sportmax nechal slyšet, že konec liberální demokracie ve světě je na spadnutí. Třiatřicetiletý politik Gábor Vona ve svém tradičním lednovém proslovu určeném členům své strany volal po nekompromisním postoji vůči vládnoucí politické garnituře, vyloučil jakoukoli spoluúčast strany v současných mocenských strukturách a namísto toho deklaroval “boj, boj a ještě jednou boj.” “Nejsme komunisté, fašisté, ani nacisté”, prohlásil Vona, “avšak, a byl bych rád, aby si to všichni dobře zapamatovali, nejsme ani demokraty!”

Jeho slova vyvolala frenetický aplaus. Bylo to poprvé, kdy vůdčí osobnost pravicové strany Jobbik (Hnutí za lepší Maďarsko, zkráceně Jobbik, maďarsky: *Jobbik Magyarorszáért Mozgalom*), jež ve volbách z dubna 2010 získala okolo 17 procent všech hlasů, pronesla tak krystalicky čistý odsudek demokracie. V maďarských médiích se Vonova řeč setkala jen s velmi slabým ohlasem a ihned zapadla. Místopředseda strany Előd Novák soudí, že spíše než kvůli promyšlenému bojkotu stranického sjezdu, se tak stalo z důvodu organizačních priorit. “Jsme druhou nejsilnější politickou stranou v Maďarsku, v tradičních médiích však pro nás není téměř žádného místa”, prohlásil.

Ačkoli Novák hovoří o “ostrakizaci”, ani v nejmenším prý z ní ovšem nehodlá nikoho obviňovat. Až na to, že strana i přes svou podporu maďarského vystoupení z EU zaslala stížnost evropské komisařce pro digitální média Neelie Kroesové, v níž si stěžuje na nedostatek pozornosti ze strany maďarských sdělovacích prostředků. Ve skutečnosti si však strana pečlivě pěstuje svou image mediálních vydědenců, přičemž navíc svět tradičních médií

ve své podstatě vůbec nepotřebuje.

Překvapivě moderní a velmi dobře propojená

Když však zástupci Jobbiku chtějí komunikovat se svými příznivci a voliči, je to rázem jiná káva. Téměř každý den jsou přítomni na diskusních, tzv. *občanských fórech*, na nichž naslouchají přáním lidí i z těch nejzapadlejších vesnic. Nejužívanější metodou šíření jejich ideologie je však komunikace prostřednictvím velmi dobře fungující sítě stovek ultrapravicových extrémistických stránek, propojené odkazy na Facebooku a iWiW, jenž je jeho maďarskou obdobou.

Tak tomu bylo i v případě Vonova projevu z 21. ledna. Ten totiž živě přenášela webová stránka BARRIKAD.HU, jež slouží coby doména stranického týdeníku *bar!kád*. Hned po ukončení celé akce se přidaly i další maďarské ultrapravicové portály, jež prezentovaly kompletní multimediální výstup z celé akce, přičemž část z něj byla uveřejněna i na Facebooku. Tento přístup je již dlouho považován za rutinní. Maďarští ultrapravicoví extrémisté totiž již po dlouhá léta velmi efektivně využívají internet k dosažení svých cílů. Publikují na něm svá prohlášení, organizují demonstrace a předvolební agitace, z nichž mnohé vybízejí k šíření nenávisti. "Internet byl pro nás vždycky velmi důležitý a nejinak je tomu i dnes", říká poslanec Jobbiku Márton Gyöngyösi a zároveň dodává, že "se nejedná toliko o reakci na velice omezený přístup do tradičních médií, nýbrž o klíčový prvek při získávání nových příznivců a voličů, jež si nejlépe získáme prostřednictvím nových komunikačních kanálů."

Odborníci si tohoto trendu všimli již před nějakým časem. "V předvolební kampani Jobbiku v roce 2010 hrál internet klíčovou roli," soudí Áron Buzogány, politolog německo-maďarského původu, jenž se zabývá studiem společenských hnutí ve východní Evropě. "Když Jobbik porovnáme s jinými stranami, zjistíme, že oproti nim užívá nejmodernějších internetových prostředků, založených na programu Web 2.0. Jejich návštěvníkům se otevírá možnost se na jejich obsahu aktivně spolupodílet a stát se tak aktivní součástí propagační kampaně," dodává.

Budapeštský politolog József Jeskó, který se již léta zabývá internetovými aktivitami maďarských pravicových extrémistů, dochází ke stejnému závěru: "Jobbik je historicky první maďarskou stranou, jež efektivně využívá výhody internetu ve svůj prospěch. Podotýká však, že Jobbik síť maďarských pravicových extrémistů nevybudoval, ani ji neřídí. Ta totiž funguje na bázi malých skupinek se stejným přesvědčením a nejrůznějšími zájmy, které se navzájem kontaktují přes internet a společně pak vytvářejí svůj virtuální svět."

Moderní počítačově propojený pravicový extrémismus v Maďarsku se zrodil na sklonku roku 2006. V té době byly v plném proudu nepokoje v budapeštských ulicích. Demonstranti v jejich průběhu mimo jiné vtrhli do budovy maďarské MTV a znemožnili její vysílání. Jedním z hlavních spouštěčů nepokojů se stal tajně nahraný projev socialistického premiéra Ference Gyurcsányho z května téhož roku, v němž se otevřeně přiznává k vědomým lžím. Ačkoli tato řeč byla pronesena na uzavřeném setkání jeho strany, byla potají zdokumentována a následně odvysílána.

Internetové podněcování k násilí

Jedním z faktorů, jenž napomohl k eskalaci protestů, byl vznik internetové stránky kuruc.info, jež spatřila světlo světa o několik měsíců dříve. Brzy se z ní totiž stala ústřední a nejnavštěvovanější internetová platforma maďarských ultrapravicových extrémistů, šířící agresivní antisemitskou, proticikánskou, šovinistickou a homofóbní ideologii. K tomu všemu navíc v rubrice “shromaždiště genetického odpadu” pravidelně pořádá hony na čarodějnice zaměřené vůči konkrétním osobám, jež často mohou mít děsivé důsledky. V prosinci 2007 byl kupříkladu napaden a zlynčován bývalý socialistický politik Csintalan Sándor, proti němuž byla po několik měsíců na stránkách vedena kampaň, v níž byl nazván “židovskou krysou.” Osoby podezřelé z útoku, mezi nimiž se nachází i vůdce maďarských neonacistů György Budaházy, byly v roce 2009 zatčeny a v současnosti s nimi probíhá proces, v jehož rámci jsou obviněny ze spáchání teroristických trestných činů.

Maďarští vládní úředníci se již po dlouhá léta snaží docílit smazání této v USA registrované stránky a uvěznění jejích tvůrců. Doposud však veškeré jejich pokusy selhaly. Zlé jazyky tvrdí, že jedním z jejích příspěvatelů není nikdo jiný než místopředseda Jobbiku Előd Novák, ten se však přirozeně podobným nařčením brání. “Pokud bych něco podobného připustil, skončil bych ve vězení, je však pravdou, že s jejími redaktory udržuji dobré vztahy”, říká a jedním dechem k tomu chvástavě dodává: “někdy jim po telefonu zasílám materiály přímo z parlamentního zasedání.”

Svět sám o sobě

Navštěvované stránky typu kuruc.info rovněž plní pro maďarské pravicové extrémisty funkci rozcestníku. Její návštěvníci mohou kliknout na odkazy dalších pravicově extrémistických stránek, oficiální stránku Jobbiku, lokálních ultrapravicových organizací, internetové rádio szentkoronaradio.com nebo na stránky národně orientovaných folkových či rockových skupin. Odkazy na všechny stránky jsou vzájemně provázané. To však není vše. Mimoto zde můžete nalézt i odkazy na nacionalistické obchody, nabízející širokou škálu zboží včetně jídla, pití, oblečení a nábytku; cestovní kanceláře nebo třeba právní a finanční poradenství. Ba co více, existují i stránky, jejichž prostřednictvím si můžete najít “nacionalistického a křesťanského partnera” nebo objednat “nacionalistické taxi.”

Politolog József Jeskó hovoří o této síti pravicových extrémistů jako o “takřka úplně nezávislém virtuálním systému”, dodávajícím svým uživatelům pocitu “neuvěřitelně silné identity a uceleného světonázoru”, jenž může být jen velice těžko narušen prostředky či myšlenkami přicházejícími zvenčí.” Tato síť podle něj pro Jobbik představuje “ohromné množství neformálního kapitálu”, s jehož pomocí může svým voličům zadarmo nabídnout iluzi krásného nového světa, a tím i formovat jejich postoje.” “Prostřednictvím tradičních médií by se jim nic podobného nemohlo v takové míře povést.”

Nejedná se o stranu ztroskotanců

Velmi cenným je pro Jobbik fakt, že návštěvníci jejich stránek se nerekrutují z chudých a

DÉLSKÝ POTÁPĚČ

sociálně deprivovaných vrstev. Mnoho politologů původně na Jobbik nahlíželo jako na stranu zkrachovalých existencí, nejnovější studie však načrtla jiný obrázek. Typický volič Jobbiku je 35 letý muž, který je jen zřídka nezaměstnaný, většinou se jedná o řemeslníka nebo o osobu s maturitou. Na začátku minulého týdne publikovaly britský think tank Demos a budapešťský Politický institut hlavního města studii, v níž pracovaly s daty získanými od 2200 facebookových příznivců strany. Průzkum prokázal, že typický respondent “jen ve velmi malé míře důvěřuje oficiálním společenským a politickým institucím a má sklony k domněnce, že násilí je oprávněné, pokud přinese kýžený výsledek.” Nejčtenější maďarský novinkový portál index.hu pak přišel s podobnými závěry, když běžného voliče Jobbiku charakterizuje coby “velmi mladého, velmi maďarského a velmi našťvaného.”

Politolog Áron Buzogány se domnívá, že vzrůst popularity Jobbiku je tragickým důsledkem pokřiveného vývoje maďarské politiky: “Po velice dlouhou dobu je země ve výjimečně hluboké míře rozdělena mezi levici a pravici, což začíná být čím dál tím větším sociálním problémem. Celá jedna generace mladých lidí vyrostla v průběhu tohoto společenského rozpolcení a našla svůj domov v pravicově extrémistickém mikrosvětě.

Článek Young, *Wired and Angry* vyšel dne 3. února 2012 v magazínu Der Spiegel.